

Sygn. akt VU 1201/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku **K. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..**

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 26 września 2012r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. K. prawo do ponownego ustalenia kapitału początkowego przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia od dnia 4 czerwca 1991r. do dnia 8 września 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) w S..

Sygn. akt V U 1201/12

UZASADNIENIE

W dniu 22 sierpnia 2012 roku K. K. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego poprzez uwzględnienie okresu zatrudnienia jako pracownik młodociany od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku w firmie (...) z siedzibą w S..

Decyzją z dnia 26 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. dokonał ponownego ustalenia kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku w kwocie 13.911,04 złotych. Do ustalenia kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku, bowiem nie mógł stwierdzić okresu ubezpieczenia z uwagi na fakt, iż Przedsiębiorstwo (...) właściciel J. I. nie figuruje w Ewidencji Płatników Składek.

We wniesionym w dniu 23 października 2013 roku odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca K. K. wskazał, że okres jego zatrudnienia w powyższej firmie w charakterze ucznia może potwierdzić wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, a także pośrednio dokumentacją wydaną z poprzedniego zakładu pracy tj. (...) (...) Spółdzielni Pracy (...) oraz dokumentami zawartymi w aktach sprawy IV P 459/91, w której występował on przeciwko temu pracodawcy i wypłatę zaległego wynagrodzenia.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił co następuje:

K. K. w dniu 10 czerwca 2002 roku złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

(okoliczności niesporne; wniosek – k. 2 w aktach ZUS).

Decyzją z dnia 11 lutego 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił kapitał początkowy wnioskodawcy K. K. na dzień 1 stycznia 1999 r. W podstawie wymiaru kapitału początkowego uwzględniono przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 13,99%. ZUS przyjął za udowodnione okresy składkowe w ilości 4 lat i 10 miesięcy (tj. 58 miesięcy). W oparciu o powyższe kapitał początkowy obliczono na kwotę 13.750,11 złotych. Do ustalenia kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresu od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku, gdyż nie został wystarczająco udowodniony – brak imienia i nazwiska pracodawcy.

(dowód: decyzja z dnia 11.02.2003 r. 27-28 w aktach ZUS)

W dniu 22 sierpnia 2012 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego poprzez uwzględnienie okresu zatrudnienia od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku w firmie (...) z siedzibą w S. wskazując, że właścicielem firmy jest J. I..

(dowód: wniosek k. 31 w aktach ZUS)

W Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych nie potwierdzono okresu ubezpieczenia społecznego K. K. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) właściciel J. I. w S. w okresie od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku ponieważ ww. pracodawca nie figuruje w Ewidencji Płatników ZUS S..

(dowód: pismo k. 38 w aktach ZUS, zaskarżona decyzja z dnia 26.09.2012 r. k. 44-45 w aktach ZUS)

Wnioskodawca uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej nr (...) w T. M..

(dowód: kserokopia umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego k. 7)

K. K. zawarł z (...) (...) Spółdzielnią Pracy (...)

w T. M.. umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego na okres od 10 stycznia 1991 roku do 31 sierpnia 1993 roku w zawodzie stolarza. W trakcie trwania tej umowy pracodawca wnioskodawcy zawarł porozumienie z innym przedsiębiorstwem wyniku czego K. K. stał się pracownikiem – uczniem Przedsiębiorstwa (...) w S. właściciel J. I.. U nowego pracodawcy wnioskodawca pracował w okresie od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Następnie w okresie od 9 września 1991 roku do 22 czerwca 1993 roku pracował również w charakterze pracownika młodocianego w (...) Spółdzielni Pracy (...) w T. M.. Z dniem 22 czerwca 1993 roku ukończył naukę zawodu.

(dowód: kserokopia umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego k. 7, kserokopia świadectwa pracy z dnia 4.06.1991 r. k. 6, świadectwo pracy z dnia 23 czerwca 1991r. k. 31-31verte, poświadczenie o okresach ubezpieczenia k. 22-23 w legitymacji ubezpieczeniowej koperta k. 21, kserokopia legitymacji k. 4-4verte, zeznania wnioskodawcy od minuty 1.49 do minuty 7.35 i od minuty 8.11 do minuty 9.58 nagranie koperta k. 34)

K. K. otrzymał świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej.

(dowód: zeznania wnioskodawcy od minuty 1.49 do minuty 7.35 i od minuty 8.11 do minuty 9.58 nagranie koperta k. 34)

Ze spornego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)

w S. właściciel J. I. wnioskodawca otrzymał wynagrodzenie za jeden miesiąc. Wynagrodzenie za pozostałe dwa miesiące wnioskodawca uzyskał na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie M.. w sprawie IV P 459/91, egzekwowanego przez Komornika Sądu Rejonowego dla Warszawy-P. w sprawie Km 467/92.

(dowód: kserokopia postanowienia Km 467/92 k. 5, zeznania wnioskodawcy od minuty 1.49 do minuty 7.35 i od minuty 8.11 do minuty 9.58 nagranie koperta k. 34)

Akta sprawy IV P 459/91 Sądu Rejonowego Tomaszowie M.. po 10 latach przechowywania w archiwum sądowym w dniu 10 marca 2004 roku zostały przekazane na makulaturę.

(dowód: pismo z dnia 12.07.2013 r. k. 27)

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

zważył co następuje :

Odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek.

Zasady ustalania kapitału początkowego określa art. 174 ustawy, który w ustępach 1-3 stanowi:

1. kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (ust. 1),
2. przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (ust. 2),
3. podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. (ust. 3).

W myśl zaś art. 6 ust. 2 pkt 1 za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

1) zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia:

a) na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

Okresem składkowym jest każdy okres zatrudnienia, wykonywany po ukończeniu 15-go roku życia na obszarze Państwa Polskiego, w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tym czasie pracownik pobierał wynagrodzenie, z tytułu którego została opłacona składka na ubezpieczenie, jak również taki sam okres, za który pracodawca składki takiej nie opłacił, mimo, że jej opłacenie było obowiązkowe. Niedopełnienie bowiem obowiązku ciężącego na pracodawcy nie może wywoływać ujemnych skutków, w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, zatrudnionych przez niego pracowników. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30 kwietnia 1994 roku, III AUr 322/94, OSA 1995/2/22).

Od dnia 1 stycznia 1975 roku zaczął obowiązywać kodeks pracy, w którym przewidziano możliwość zatrudniania młodocianych w celu przygotowania zawodowego.

W art. 191 § 2 k.p. przewidziano bowiem, że młodociany nie posiadający kwalifikacji zawodowych może być zatrudniony tylko w celu przygotowania zawodowego. Zatrudnianie młodocianych w celu przygotowania zawodowego odbywa się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego (art. 194 k.p.) oraz umowy o przygotowanie zawodowe u pracodawcy będącego rzemieślnikiem (art. 206 k.p.). Przygotowanie zawodowe może polegać na nauce zawodu oraz na przyuczeniu do wykonywania określonej pracy. Rodzaje przygotowania zawodowego - nauka zawodu oraz przyuczenie do wykonywania określonej pracy - zostały wskazane w art. 195 § 1 pkt 1 k.p. Nauka zawodu obejmuje zatem praktyczną naukę zawodu organizowaną u pracodawcy na zasadach ustalonych w odrębnych przepisach oraz dokształcanie teoretyczne.

Poza sporem pozostaje, iż w aktach sprawy brak jest świadectwa pracy, jak też umowy zawartej między wnioskodawcą a Przedsiębiorstwem (...) w S. właściciel J. I. potwierdzających fakt jego zatrudnienia jako pracownika młodocianego w okresie od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku. Tym niemniej w ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, a w szczególności zeznania wnioskodawcy oraz legitymacja ubezpieczeniowa i kserokopie świadectw pracy, dają podstawy do uznania, iż wnioskodawca był w omawianym okresie zatrudniony w takim właśnie charakterze.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania wnioskodawcy, bowiem łącznie z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentów układają się w logiczną całość. Nie ma w nich sprzeczności oraz luk. Dowody te wzajemnie się uzupełniają i dają podstawę do przyjęcia, że w okresie od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku K. K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego w Przedsiębiorstwie (...) w S. właściciel J. I..

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, iż szkoła, do której uczęszczał wnioskodawca była szkołą zawodową, co wynika z treści zeznań wnioskodawcy oraz umowy w celu przygotowania zawodowego. Niesporne jest, że wnioskodawca przygotowywał się do wykonywania zawodu stolarza. W tym celu zawarł pierwszą umowę w celu przygotowania zawodowego z (...) (...) Spółdzielnią Pracy (...) w T. M.. na okres od 10 stycznia 1991 roku do 31 sierpnia 1993 roku.

Umowa ta zawarta została zgodnie z obowiązującym wówczas Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych w uspołecznionych zakładach pracy i ich wynagradzania z dnia 12 października 1989 r. (Dz.U. Nr 56, poz. 332)

W trakcie trwania tej umowy, zmienił się pracodawca i wnioskodawca rozpoczął dalszą naukę zawodu w Przedsiębiorstwie (...) w S. właściciel J. I.. W tym przedsiębiorstwie pracował tylko przez trzy miesiące (od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku), bowiem nie wywiązywało się ono z umowy, tzn. nie wypłacało wynagrodzenia. Dlatego też z młodocianymi pracownikami – uczniami umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego zawarła (...) Spółdzielnia (...) w T. M.. od dnia następnego, a więc od dnia 9 września 1991 roku. Powyższa historia zatrudnienia wnioskodawcy jako pracownika młodocianego wynika ze spójnych i logicznych zeznań wnioskodawcy. Znajduje również potwierdzenie we wpisach w legitymacji ubezpieczeniowej. Wynikają z nich jednoznacznie okresy zatrudnienia w poszczególnych przedsiębiorstwach, które pokrywają się z okresami wskazanymi w świadectwach pracy z dnia 4 czerwca 1991 roku (k.6) oraz z dnia 23 czerwca 1991 roku (k. 31-31verte).

Okoliczność niedysponowania przez wnioskodawcę świadectwem pracy potwierdzającym zatrudnienie w spornym okresie czy umową o pracę, nie może świadczyć o tym, że w tym okresie wnioskodawca nie był zatrudniony na podstawie umowy w celu przygotowania zawodowego. Jak wynika z wiarygodnych zeznań K. K., dokumenty te zostały złożone na potrzeby sprawy prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Tomaszowie M.. w sprawie sygn. akt IV P 459/91 o wypłatę zaległego wynagrodzenia w kwocie 1.000.000 (starych) złotych. Jednak akta tej sprawy zostały po 10 latach przechowywania w archiwum sądowym, oddane na makulaturę. Jednakże wnioskodawca dysponuje kserokopią postanowienia Komornika Sądu Rejonowego dla Warszawy-P. w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania,

wydanego w sprawie z wniosku K. K. przeciwko J. I. o 1.000.000 złotych (starych). Dokument ten potwierdza tym samym zeznania wnioskodawcy.

Powyższe okoliczności dają dostateczne podstawy do uznania, iż sporny okres od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku, w którym wnioskodawca łączył obowiązki wynikające z nauką zawodu ze statusem pracownika może być traktowany jako okres składkowy. Brak w aktach stosownej umowy, czy nie figurowanie właściciela Przedsiębiorstwa (...) w (...) J. I. w Ewidencji Płatników Składek, nie jest przeszkodą do zajęcia takiego właśnie stanowiska. Wymóg zawarcia pisemnej umowy określającej zawód, w jakim młodociany ma być szkolony, czas trwania nauki oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego miał bowiem charakter bezwzględny, od którego wnioskodawca, aby ukończyć zasadniczą szkołę zawodową, nie mógł się uchylić.

W świetle ustaleń poczynionych w sprawie stwierdzić należy, że wnioskodawca w całym spornym okresie tj. od 4 czerwca 1991 roku do 8 września 1991 roku, był pracownikiem młodocianym w rozumieniu przepisów regulujących zatrudnienie pracowników młodocianych. Tym samym spełnione zostały przesłanki zaliczenia tego okresu do okresu składkowego w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a i pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.